

Sylabus														
Opis przedmiotu kształcenia														
Nazwa modułu/przedmiotu	Anatomia prawidłowa człowieka								Grupa szczegółowych efektów kształcenia					
									Kod grupy	Nazwa grupy nauki				
									A	morfologiczne				
Wydział	Lekarsko-Stomatologiczny													
Kierunek studiów	Lekarsko-Dentystyczny													
Specjalności	Stomatologia													
Poziom studiów	jednolite magisterskie X* I stopnia ☐ II stopnia ☐ III stopnia ☐ podyplomowe ☐													
Forma studiów	X stacjonarne X niestacjonarne													
Rok studiów	I							Semestr studiów:	X zimowy X letni					
Typ przedmiotu	X obowiązkowy ☐ ograniczonego wyboru ☐ wolny wybór/ fakultatywny													
Rodzaj przedmiotu	☐ kierunkowy X podstawowy													
Język wykładowy	X polski ☐ angielski ☐ inny													
* zaznaczyć odpowiednio, zamieniając ☐ na X														
Liczba godzin														
Forma kształcenia														
Jednostka realizująca przedmiot	Wykłady (WY)	Seminaria (SE)	Ćwiczenia audytorne (CA)	Ćwiczenia kierunkowe - niekliniczne (CN)	Ćwiczenia kliniczne (CK)	Ćwiczenia laboratoryjne (CL)	Ćwiczenia w warunkach symulowanych (CS)	Zajęcia praktyczne przy pacjencie (PP)	Ćwiczenia specjalistyczne - magisterskie (CM)	Lektoraty (LE)	Zajęcia wychowania fizycznego-obowiązkowe (WF)	Praktyki zawodowe (PZ)	Samokształcenie (Czas pracy własnej studenta)	E-learning (EL)
Semestr zimowy:														
Zakład Anatomii Stomatologicznej	10	5		60										
Semestr letni:														
Zakład Anatomii Stomatologicznej	10	5		45										
Razem w roku:														
Zakład Anatomii Stomatologicznej	20	10		105										
Cele kształcenia (cele zajęć stawiane przez prowadzącego, powiązane z efektami kształcenia, max. 6 pozycji)														
C1. Przyswojenie pojęć orientacyjnych w opisie budowy ciała ludzkiego. Zasady tworzenia polskich, łacińskich i angielskich terminów anatomicznych.														
C2. Poznanie układów narządów w zakresie budowy, topografii i unerwienia - bierny i czynny układ ruchu, układ: krążenia (krwionośny), chłonny, oddechowy, pokarmowy, moczowo-płciowy, nerwowy i narządy zmysłów. Zapoznanie z elementami neuroanatomii (budowa i czynność poszczególnych struktur														

mózgowia).
C3. Poznanie szczegółowej anatomii opisowej i topograficznej głowy i szyi w zakresie układu stomatognatycznego.
C4. Szczegółowa znajomość naczyń krwionośnych głowy i szyi (tętnicy szyjnej zewnętrznej, szczękowej i twarzowej) - przebieg, obszar unaczynienia, miejsca wyczuwania tętna. Znajomość zasoleń żylnych zewnątrz- i wewnątrz-czaszkowych - znaczenie kliniczne. Znajomość unerwienia i unaczynienia zębów. Znajomość anatomii znieczuleń przewodowych. Poznanie odpływu chłonki z zębów i pozostałych narządów związanych z układem stomatognatycznym, węzłów chłonnych regionalnych. Poznanie anatomii rentgenowskiej głowy ze szczególnym uwzględnieniem szczęki i żuchwy.
C5. Szczegółowy opis nerwów czaszkowych i ich powiązania z układem stomatognatycznym.

Macierz efektów kształcenia dla modułu/przedmiotu w odniesieniu do metod weryfikacji zamierzonych efektów kształcenia oraz formy realizacji zajęć:

Numer efektu kształcenia przedmiotowego	Numer efektu kształcenia kierunkowego	Student, który zaliczy moduł/przedmiot wie/umie/potrafi	Metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia (formujące i podsumowujące)	Forma zajęć dydaktycznych <i>** wpisz symbol</i>
W 01	Wykazuje znajomość struktur organizmu ludzkiego: komórek, tkanek, narządów i systemów, ze szczególnym uwzględnieniem układu stomatognatycznego. Opisuje narządy człowieka. Podaje źródła unaczynienia i unerwienia narządów. Opisuje topografię narządów. Określa prawidłowe funkcjonowanie narządów. Określa zmienność budowy i położenia narządów oraz zmienność ich unerwienia i unaczynienia.	A.W1. wykazuje znajomość struktur organizmu ludzkiego: komórek, tkanek, narządów i systemów, ze szczególnym uwzględnieniem układu stomatognatycznego.	Sprawdzian ustny i praktyczny w zakresie każdego ćwiczenia. Sprawdzian podsumowujący wiedzę z określonego zakresu	WY, SE, CN
W 02	Charakteryzuje rozwój narządów i całego organizmu, ze szczególnym uwzględnieniem narządu żucia.	A.W2. charakteryzuje rozwój narządów i całego organizmu, ze szczególnym uwzględnieniem narządu żucia	Sprawdzian ustny i praktyczny w zakresie każdego ćwiczenia. Sprawdzian podsumowujący wiedzę z określonego zakresu	WY, SE, CN
W 03	Zna budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym i czynnościowym.	A.W3. zna budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym i czynnościowym.	Sprawdzian ustny i praktyczny w zakresie każdego ćwiczenia. Sprawdzian podsumowujący wiedzę z określonego zakresu	WY, SE, CN
W 04	Rozumie rolę układu nerwowego w funkcjonowaniu poszczególnych narządów.	A.W4. rozumie rolę układu nerwowego w funkcjonowaniu poszczególnych narządów.	Sprawdzian ustny i praktyczny w zakresie każdego ćwiczenia. Sprawdzian podsumowujący wiedzę z określonego zakresu	WY, SE, CN
U 01	Potrafi posługiwać się obowiązującym mianownictwem	A.U1. syntetycznie omawia znaczenie	Sprawdzian ustny i praktyczny w	WY, SE, CN

	<p>anatomicznym (w języku polskim, angielskim i łacińskim). Potrafi dokonać transpozycji obrazu anatomicznego ze zwłok na osobnika żywego. Potrafi wskazać na osobniku żywym topografię narządów. Potrafi wskazać zagrożenia wynikające z ingerencji w określone okolice ciała. Potrafi ocenić na osobniku żywym zmienność narządów Syntetycznie omawia znaczenie czynnościowe poszczególnych narządów i tworzonych przez nie układów.</p>	<p>czynnościowe poszczególnych narządów i tworzonych przez nie układów.</p>	<p>zakresie każdego ćwiczenia Sprawdzian podsumowujący wiedzę z określonego zakresu</p>	
U 02	<p>Wyjaśnia anatomiczne uzasadnienie badania przedmiotowego.</p>	<p>A.U2. wyjaśnia anatomiczne badania przedmiotowe.</p>	<p>Sprawdzian ustny i praktyczny w zakresie każdego ćwiczenia. Sprawdzian podsumowujący wiedzę z określonego zakresu</p>	<p>WY, SE, CN</p>
U 03	<p>Interpretuje relacje anatomiczne zilustrowane podstawowymi metodami badań diagnostycznych z zakresu radiologii (zdjęcia przeglądowe i z użyciem środków kontrastowych).</p>	<p>A.U3. interpretuje relacje anatomiczne zilustrowane podstawowymi metodami badań diagnostycznych z zakresu radiologii (zdjęcia przeglądowe i z użyciem środków kontrastowych).</p>	<p>Sprawdzian ustny i praktyczny w zakresie każdego ćwiczenia. Sprawdzian podsumowujący wiedzę z określonego zakresu</p>	<p>WY, SE, CN</p>
U 04	<p>U4.dokonuje opisu i interpretacji budowy narządów oraz ich funkcji.</p>	<p>A.U4. dokonuje opisu i interpretacji budowy narządów oraz ich funkcji</p>	<p>Sprawdzian ustny i praktyczny w zakresie każdego ćwiczenia. Sprawdzian podsumowujący wiedzę z określonego zakresu</p>	<p>WY, SE, CN</p>
K 01	<p>Współpracuje w grupie podczas wykonywanych czynności preparacyjnych. Uczestniczy w preparowaniu zwłok. Kreuje postawę empatyczną i eschatologiczną. Postawa zgodną z etycznymi i moralnymi zasadami obowiązującymi na uniwersytetach medycznych Postawę zgodną z sentencją: <i>elegant, odorant ambidexter</i></p>			<p>WY, SE, CN</p>

** WY - wykład; SE - seminarium; CA - ćwiczenia audytoryjne; CN - ćwiczenia kierunkowe (niekliniczne); CK - ćwiczenia kliniczne; CL - ćwiczenia laboratoryjne; CM – ćwiczenia specjalistyczne (mgr); CS - ćwiczenia w warunkach symulowanych; LE - lektoraty; zajęcia praktyczne przy pacjencie - PP; WF - zajęcia wychowania fizycznego (obowiązkowe); PZ- praktyki zawodowe; SK – samoksztalcenie, EL- E-learning.

Proszę ocenić w skali 1-5 jak powyższe efekty lokują państwa zajęcia w działach: przekaz wiedzy, umiejętności czy kształtowanie postaw:

Wiedza: 5

Umiejętności: 5

Kompetencje społeczne: 5

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS):

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie itp.)	Obciążenie studenta (h)
1. Godziny kontaktowe:	135
2. Czas pracy własnej studenta (samokształcenie):	255
Sumaryczne obciążenie pracy studenta	390
Punkty ECTS za moduł/przedmiotu	13
Uwagi	

Treść zajęć: (proszę wpisać hasłowo tematykę poszczególnych zajęć z podziałem na formę zajęć dydaktycznych, pamiętając, aby przekładała się ona na zamierzone efekty kształcenia)

Wykłady

I. Program wykładów z anatomii prawidłowej człowieka dla studentów I roku Wydziału Lekarsko-Stomatologicznego AM we Wrocławiu (20 godzin wykładów - po 10 w semestrze zimowym i letnim) oraz 10 godzin seminariów po 5 w semestrze zimowym i letnim w roku akademickim 2016/2017 (W nawiasach () podany jest w załączeniu dokładny termin realizacji wykładów i seminariów z możliwością ich aktualizacji).

- Wykład wprowadzający - (6.10.2017).
- Szkielet osiowy i kości kończyn - (13.10.2017).
- Połączenia kości - (20.10.2017).
- Czaszka - (10.11.2017).
- Mięśnie głowy i mięśnie nadgnykowe - (17.11.2017).
- Rozwój głowowego odcinka cewy pokarmowej, mięśnie żwaczowe - (24.11.2017).
- Nos zewnętrzny i jama nosowa - (8.12.2017).
- Gardło, krtań - (15.12.2017).
- Topografia głowy i szyi (anatomia niektórych znieczuleń stomatologicznych) - (22.12.2017).
- Naczynia krwionośne i układ chłonny głowy - (12.1.2018).
- Nerwy czaszkowe - (23.02.2018)
- Układ mięśniowy (grupy mięśni szkieletowych z unerwieniem) - (2.03.2018).
- Układ oddechowy (drzewo oskrzelowe, płuca) - (9.03.2018).
- Układ krwionośny (serce, krążenie płodowe) - (23.03.2018)
- Układ pokarmowy (odcinki cewy pokarmowej, wątroba, trzustka) - (6.04.2018).
- Jama brzuszna - stosunki otrzewnowe - (13.04.2018).
- Układ moczowo-płciowy (nerka) - (27.04.2018).
- Mózgowie - (11.05.2018).
- Opony mózgowia (krążenie płynu mózgowo-rdzeniowego) - (18.05.2018)
- Narządy zmysłów -Narząd statyczno-słuchowy, Narząd wzroku - (25.5.2018).

Seminaria

- Czaszka (**seminarium**) - (27.10.2017).
- Staw skroniowo-żuchwowy (**seminarium**) - (24.11.2017).
- Mięśnie mimiczne i żwaczowe (**seminarium**) - (22.12.2017).
- Jama ustna, język, gruczoły ślinowe (**seminarium**) - (5.01.2018).
- Uzębienie (**seminarium**) - (12.01.2018).
- Topografia głowy i szyi (**seminarium**) - (16.03.2018).
- Nerwy czaszkowe (**seminarium**) - (20.04.2018).
- Mózgowie (**seminarium**) - (8.06.2018).
- Rdzeń kręgowy i nerwy rdzeniowe (drogi nerwowe) (**seminarium**) - (13.07.2018- środa).
- Układ nerwowy autonomiczny (**seminarium**) - (15.06.2018).

Ćwiczenia (terminy ćwiczeń, sprawdzianów i egzaminów mogą ulec aktualizacji)

Semestr I zimowy / CZĘŚĆ PIERWSZA /osteologia z syndesmologią/

Ćwiczenie 1. Podział na grupy ćwiczeniowe. Regulamin ćwiczeń.

02. X. 17 pn. Mianownictwo anatomiczne.

03. X. 17 wt. Osie i płaszczyzny ciała. Części i okolice ciała. Nerwy czaszkowe I-XII Szkielet - podział. Rodzaje

kości. Rodzaje połączeń kości. Budowa stawu. Podział stawów i rodzaje ruchów w stawach.

Ćwiczenie 2. Szkielet osiowy. Kręgosłup. Budowa kręgu.

05. X. 17 cz. Cechy kręgów z poszczególnych odcinków kręgosłupa.

06. X. 17 pt. Budowa kręgu szyjnego I i II. Kość krzyżowa. Żebra. Mostek. Połączenia szkieletu osiowego: w zakresie kręgosłupa, klatki piersiowej, połączenia kręgowo-czaszkowe.

Ćwiczenie 3. Kości obręczy kończyny górnej.

9. X. 17 pn. Kości kończyny górnej wolnej.

10. X. 17 wt. Kości ręki.

Ćwiczenie 4 . Połączenia w zakresie kończyny górnej.

12. X. 17 cz. Stawy: mostkowo-obojęzyczny, barkowo-obojęzyczny, ramienny, łokciowy,

13. X. 17 pt. promieniowo-łokciowy dalszy, promieniowo-nadgarstkowy. Stawy ręki. Kanał nadgarstka.

Ćwiczenie 5 . Obręcz kończyny dolnej - kość miedniczna.

16. X. 17 pn. Kość: biodrowa, łonowa, kulszowa.

17. X. 17 wt. Kości kończyny dolnej wolnej: udowa, rzepka, piszczelowa, strzałkowa. Kości: skokowa, piętowa. Pozostałe kości stopy ogólnie.

Ćwiczenie 6. Połączenia w zakresie kończyny dolnej.

19. X. 17 cz. Staw krzyżowo-biodrowy, spojenie łonowe.

20. X. 17 pt. Więzozrosty miednicy. Stawy kończyny dolnej wolnej: biodrowy, kolanowy, skokowo-goleniowy.

Miednica - wymiary zewnętrzne i wewnętrzne. Kanał rodny. Stawy stopy: poprzeczny stępu, stępowo-śródstopne. Pozostałe stawy i połączenia stopy.

Ćwiczenie 7. Czaszka - podział kości.

23. X. 17 pn. Kości mózgowoczaszki nieparzyste: czołowa, klinowa, potyliczna.

24. X. 17 wt.

Ćwiczenie 8. Czaszka. Kości mózgowoczaszki parzyste: kość skroniowa.

26. X. 17 cz. Kość ciemieniowa. Ciemiączka czaszki.

27. X. 17 pt. Kanały kości skroniowej.

Ćwiczenie 9. Czaszka. Kości twarzoczaszki parzyste wyczuwalne przez skórę: kość nosowa, kość jarzmowa,

30. X. 17 pn. szczęka.

31. X. 17 wt. Kości twarzoczaszki parzyste niewyczuwalne przez skórę: kość łzowa, kość podniebienna, małżowina nosowa dolna.

Ćwiczenie 10. Czaszka. Kości twarzoczaszki nieparzyste: kość sitowa, lemiesz, żuchwa. Kość gnykowa.

02. XI. 17 cz.

03. XI. 17 pt.

Ćwiczenie 11. Jamy i doły czaszki.

6. XI. 17 pn.. Dół czaszki przedni, środkowy, tylny.

7. XI. 17 wt. Dół: skroniowy, podskroniowy, zażuchwowy, skrzydłowo-podniebienny. Oczodół. Jama nosowa kostna.

Połączenia kości czaszki: staw skroniowo-żuchwowy, więzozrosty, chrząstkozrosty.

Ćwiczenie 12. Czaszka jako całość trzewioczaszka.

9. XI. 17 cz. I Sprawdź: 1-szy termin, 1/2 grupy. Zakres ćwiczeń:

10. XI. 17 pt. 1-11 części pierwszej /Osteologia z syndesmologią/.

Ćwiczenie 13. Czaszka jako całość - mózgowoczaszka.

13. XI. 17 pn. I Sprawdź: 1-szy termin, 1/2 grupy. Zakres ćwiczeń:

14. XI. 17 wt. 1-11 części pierwszej /Osteologia z syndesmologią/.

CZĘŚĆ DRUGA / ćwiczenia prosektoryjne/

Ćwiczenie 1. Ogólne wiadomości o mięśniach, naczyniach, nerwach.

16. XI. 17 cz. Mięśnie mimiczne. Nerw twarzowy /N. VII/.

17. XI. 17 pt. Tętnica twarzowa. I SPRAWDZIAN 2-gi termin /poprawkowy/z **ćw.12.**

Ćwiczenie 2. Ślinianka przyuszna. Droga unerwienia ślinianki przyusznej.

20. XI. 17 pn. Tętnica szczękowa.

21. XI. 17 wt. Nerw trójdzielny /N. V/ - I i II gałąź /nerw oczny i nerw szczękowy/ i miejsca ich wyjścia na twarzy. I SPRAWDZIAN 2-gi termin /poprawkowy/z **ćw.13.**

Ćwiczenie 3. Przedśionek jamy ustnej. Jama ustna właściwa.

23. XI. 17 cz. Język - budowa, mięśnie, unaczynienie, unerwienie motoryczne i sensoryczne.

24. XI. 17 pt. Nerw podjęzykowy /N. XII/. Podniebienie miękkie. Migdałki podniebienne. Zęby. Ślinianka podjęzykowa i podżuchwowa. Nerw trójdzielny - III gałąź /n. żuchwowy/. Mięśnie żuchwy unoszące i obniżające.

Ćwiczenie 4. Topografia szyi i jej okolice.

27. XI. 17 pn. Trójkąty szyi, ich ograniczenie i zawartość.

28. XI. 17 wt. Mięśnie szyi powierzchowne i głębokie. Nerw dodatkowy /N. XI/. Tętnica szyjna wspólna prawa i lewa.

Tętnica szyjna zewnętrzna. Tętnica szyjna wewnętrzna - odcinek szyjny. Żyła szyjna wewnętrzna - zewnętrzne dopływy głowowe i szyjne. Żyły szyjne powierzchowne. Splot szyjny.

Ćwiczenie 5. Nos zewnętrzny, jama nosowa, zatoki przynosowe.

30. XI. 17 cz. Gardło - części, mięśnie.

1. XII. 17 pt. Nerw językowo-gardłowy /N. IX/. Węzły chłonne głowy i szyi.

Ćwiczenie 6. Krtani - jama krtani, chrząstki, więzadła, stawy, mięśnie.

4. XII. 17 pn. Gruczoł tarczowy i gruczoły przytarczyczne.

5. XII. 17 wt. Nerw błędny /N. X/- odcinek głowowy i szyjny.

Ćwiczenie 7. Mięśnie klatki piersiowej.

7. XII. 17 cz. Żyła ramiennie-głowowa.

8. XII. 17 pt. Dół pachowy i jama pachowa.

Ćwiczenie 8. Kończyna górna - MIĘŚNIE: podział, przyczepy, czynność, unerwienie.

11. XII. 17 pn. Mięśnie: obręczy /barku/, ramienia, przedramienia, ręki. Dół łokciowy. Kanał nadgarstka.

12. XII. 17 wt.

FERIE ZIMOWE 21. XII 2016 r./śr./-03. I 2017r. /wt

Ćwiczenie 9. Kończyna górna - NERWY: Splot ramienny - budowa, położenie,

14. XII. 17 cz. odgałęzienia krótkie i długie /przebieg i zakres unerwienia/.

15. XI. 17 pt. NACZYNIA: Tętnice: podobojczykowa, pachowa, ramienna, promieniowa i łokciowa /sieć stawowa łokcia, łuki tętnicze ręki/. Żyły: głębokie i powierzchowne. Węzły chłonne pachowe, obszar spływu chłonki.

Ćwiczenie 10. Kończyna górna - ruchomość w stawach /rodzaj i zakres/.

18. XI I. 17 pn. II Sprawdzian. 1-szy termin. 1/2 grupy. Zakres ćwiczeń:

19. XII. 17 wt. 1-9 części drugiej /ćw. prosektoryjne/.

Ćwiczenie 11. Kończyna górna - unerwienie skórne kończyny górnej.

21. XII. 17 cz. II Sprawdzian. 1-szy termin. 1/2 grupy. Zakres ćwiczeń:

22. XII. 17 pt. 1-9 części drugiej /ćw. Prosektoryjne.

Ćwiczenie 12. Mięśnie grzbietu - powierzchowne.

8. I. 18 pn. Gałęzie grzbietowe nerwów rdzeniowych.

9. I. 18 wt. Mięśnie grzbietu głębokie - ogólnie, bez przyczepów, podział, czynność. II SPRAWDZIAN. 2-gi termin /poprawkowy/ z **ćw.10**.

Ćwiczenie 13. Mięśnie brzucha.

11. I. 18 cz. Pochewka mięśnia prostego brzucha.

12. I. 18 pt. Powięź brzucha. Fałdy pępkowe otrzewnej i doły pachwinowe na przedniej ścianie brzucha. Kanał pachwinowy - ograniczenie i zawartość. Kanał udowy. Przepukliny. Tętnica biodrowa wspólna. Tętnica biodrowa zewnętrzna. II SPRAWDZIAN. 2-gi termin /poprawkowy/ z **ćw.11**.

Ćwiczenia 15.01.18; 16.01.18; 18.01.18; 19.1.18 22.01.18; 23.01.18;26.01.18; 27.01.18 ćwiczenia odróbkowe i powtórzeniowe

ZIMOWA SESJA EGZAMINACYJNA 29 I – 10. II 2018r.

PRZERWA MIĘDZYSEMESTRALNA 12 II - 18 II 2018r.

SESJA POPRAWKOWA 19 II - 04 III 2018r.

semestr II /letni / c.d. CZEŚĆ DRUGA /ćwiczenia prosektoryjne/

Ćwiczenie 14. Kończyna dolna - MIĘŚNIE:

19. II. 18pn. Mięśnie: obręczy /miednicy/, uda, podudzia, stopy.

20. II. 18 wt. Trójkąt udowy, kanał zasłonowy, kanał przywodzicieli, dół podkolanowy.

Ćwiczenie 15. Kończyna dolna - NACZYNIA I NERWY:

22. II. 18 cz. NACZYNIA: -Tętnice: udowa, podkolanowa, piszczelowa przednia,

23. II. 18 pt. piszczelowa tylna. Sieć stawowa kolana. Sieci kostkowe. Tętnice stopy, łuk podeszwy. Żyły: głębokie i powierzchowne. Węzły chłonne: pachwinowe i podkolanowe. NERWY: Splot lędźwiowy: budowa i nerwy. Splot krzyżowy: budowa i nerwy. Unerwienie skórne kończyny dolnej.

Ćwiczenie 16. Jama klatki piersiowej. Położenie trzew „*in situ*„

26. II. 18 pn. Śródpiersie - podział i zawartość.

27. II. 18 wt. Opłucna - jama opłucnowa i jej zachyłki. Tchawica. Oskrzela. Płuca.

Ćwiczenie 17. UKŁAD CHŁONNY: główne naczynia chłonne:

1. III. 18 cz. przewód chłonny prawy, przewód piersiowy - obszar spływu chłonki.

2. III. 18 pt. Główne naczynia i węzły chłonne: głowy i szyi, kończyny górnej i dolnej, jamy klatki piersiowej i jamy brzusznej. Aorta piersiowa. Żyły ścienne klatki piersiowej. Przełyk. Nerw błędny /X/ - odcinek piersiowy.

Ćwiczenie 18. SERCE - topografia, budowa zewnętrzna, jamy serca.

05. III. 18 pn. Mięsień czynnościowy i przewodnictwa. Zastawki serca.

06. III. 18 wt. Szkielet serca. Naczynia własne i czynnościowe serca. Unerwienie serca. Worek osierdziowy. Łuk aorty.

Żyła główna górna. Krążenie krwi prenatalne /płodowe/ i postnatalne.

Ćwiczenie 19. Przepona - przyczepy, czynność, unerwienie, unaczynienie.

08. III. 18 cz. Jama brzuszna. Położenie trzew „*in situ*”.

09. III. 18 pt. Otrzewna - jej części i stosunki otrzewnowe narządów; więzadła, sieci krezki. Torba sieciowa.

Ćwiczenie 20. Przewód pokarmowy - żołądek, jelito cienkie: dwunastnica, jelito czcze, jelito kręte;

12. III. 18 pn. jelito grube: kątnica, okrężnica, odbytnica.

13. III. 18 wt. Aorta brzuszna z odgałęzieniami.

Ćwiczenie 21. Część gruczołowa jamy brzusznej: wątroba, trzustka,

15. III. 18 cz. śledziona. Żyła wrotna. Nerw błędny /X/- odcinek brzuszny.

16. III. 18 pt. Duże sploty trzewne. Żyła główna dolna.

Ćwiczenie 22. Narządy układu moczowego: nerka, moczowód,

19. III. 18 pn. pęcherz moczowy, cewka moczowa męska i żeńska.

20. III. 18 wt. Nadnercze.

Ćwiczenie 23. Miednica mniejsza - narządy płciowe męskie wewnętrzne

22. III. 18 cz. i zewnętrzne. Nerw sromowy.

23. III. 18 pt. Przepona miednicy i moczowo-płciowa.

Ćwiczenie 24. Miednica mniejsza - narządy płciowe żeńskie wewnętrzne

26. III. 18 pn. i zewnętrzne.

27. III. 18 wt. Krocze. Tętnica biodrowa wewnętrzna.

FERIE WIOSENNE 30. III. /piątek / - 3. IV. /wtorek / 2018r.

Ćwiczenie 25. Różnice topograficzne narządów miednicy mniejszej żeńskiej i męskiej.

5. IV. 18 cz. III Sprawdzian. 1-szy termin. 1/2 grupy. Zakres ćwiczeń:

6. IV. 18 pt. 12 - 24 części drugiej /ćw. prosektoryjne/.

Ćwiczenie 26. Topografia nerwów i naczyń miednicy mniejszej.

9. IV. 18 pn. III Sprawdzian. 1-szy termin. 1/2 grupy. Zakres ćwiczeń:

10. IV. 18 wt. 12 - 24 części drugiej /ćw. prosektoryjne/.

CZĘŚĆ TRZECIA /Centralny Układ Nerwowy, Narządy Zmysłów/

Ćwiczenie 1. Rozwój mózgowia /pęcherzyki pierwotne i wtórne/.

12. IV. 18 cz. Ogólny opis oraz podział anatomiczny i kliniczny mózgowia.

13. IV. 18 pt. Opony mózgowia. Zatoki opony twardej. Zbiorniki podpajęczynówki. Płyn mózgowo-rdzeniowy

/krążenie/. Położenie nerwów czaszkowych na podstawie mózgowia. **III SPRAWDZIAN**. 2-gi termin /poprawkowy/ z
ćw. 25.

Ćwiczenie 2. Unaczynienie mózgowia: żyły /powierzchnowe i głębokie/ mózgu,

16. IV. 18 pn. tętnice mózgu /koło tętnicze mózgu .

17. IV. 18 wt. Kresomózgowie boczne i jego elementy. Płaszcz i kora mózgu. Podział na płaty i zakręty. Wyspa.

Ważniejsze ośrodki korowe. **III SPRAWDZIAN**. 2-gi termin /poprawkowy/ z **ćw. 26**.

Ćwiczenie 3. Nerw węchowy /N.I/. Węchomózgowie. Drogi węchowe.

19. IV. 18 cz. Istota biała mózgu - rodzaje włókien.

20. IV. 18 pt. Komora boczna kresomózgowia. Układ limbiczny

Ćwiczenie 4. Jądra podkorowe kresomózgowia.

23. IV. 18 pn. Torebka wewnętrzna. Rozmieszczenie pozostałych, torebek kresomózgowia.

24. IV. 18 wt. Kresomózgowie środkowe. Międzymózgowie. Komora trzecia.

Ćwiczenie 5. Śródmózgowie. Jądra nakrywki. Wodociąg mózgu.

26. IV. 18 cz. Nerw III i IV.

27. IV. 18 pt. Układ pozapiramidowy.

Ćwiczenie 6. Tyłomózgowie. Most.

7. V. 18 pn. Jądra nerwów: V, VI, VII, NVI.

8. V. 18 wt. Mózdzek. Podział anatomiczny i kliniczny mózdzku. Drogi mózdzku.

Ćwiczenie 7. Rdzeń przedłużony - budowa zewnętrzna i wewnętrzna.

10. V. 18 cz. Jądra nerwów: VIII, IX, X, XI, XII. N. VIII.

11. V. 18 pt. Powtórka nerwów: IX, X, XI, XII. Twór siatkowaty. Komora czwarta.

Ćwiczenie 8. Rdzeń kręgowy - budowa zewnętrzna i wewnętrzna.

14. V. 18 pn. Drogi nerwowe rdzenia. Kanał kręgowy. Opony rdzenia kręgowego. Sploty żyłne kręgowo

15. V. 18 wt. wewnętrzne. Układ autonomiczny.

Ćwiczenie 9. Narząd wzroku - budowa i funkcja.

17. V. 18 cz. Droga wzrokowa. Droga odruchu źrenic na światło.

18. V. 18 pt.

Ćwiczenie 10. Narząd słuchu i równowagi - budowa i funkcja.

21. V. 18 pn. Droga słuchowa i statyczna.

22. V. 18 wt.

Ćwiczenie 11. Powtarzanie materiału : kości, kończyny - preparaty mokre, zwłoki.

24. V. 18 cz. IV Sprawdzian .1-szy termin.1/2 grupy. Zakres ćwiczeń:

25. V. 18 pt. 1-10 części trzeciej /C.U.N./.

Ćwiczenie 12. Powtarzanie materiału: kości, kończyny - preparaty mokre, zwłoki.

28. V. 18 pn. Sprawdzian. 1-szy termin. 1/2 grupy. Zakres ćwiczeń:

29. V. 18 wt. 1 - 10 części trzeciej /C.U.N./.

Ćwiczenie 13. Omówienie egzaminu praktycznego /regulamin/.

4. VI. 18 pn. Powtórzenie materiału: preparaty „mokre”, kości, modele anatomiczne. Muzeum.

5. VI. 18 wt. **Uzupełnienie zaległości:**

1. **zdawanie warunku z III sprawdzianu tylko po zdaniu IV Sprawdzianu w pierwszym terminie !!**

2. **zaliczanie nieobecności wg Regulaminu zaliczeń**

3. **IV SPRAWDZIAN. 2-gi termin /poprawkowy/ z ćw.11.**

Ćwiczenie 14. Powtórzenie materiału: preparaty „mokre”, kości, modele anatomiczne. Muzeum.

7. VI. 18 cz.. **IV SPRAWDZIAN. 2-gi termin /poprawkowy/ z ćw. 12.**

8. VI. 17 pt.

11.06.18;12.06.18, 14.6.18, 15.06.18 – ćwiczenie powtórkowe i odróbkowe

-----
SESJA EGZAMINACYJNA LETNIA 18. VI. - 4. VII. 2018 r

I. EGZAMIN PRAKTYCZNY Z ANATOMII PRAWIDŁOWEJ

20. VI. 2018 r. środa godz. 9.00

II. EGZAMIN TEORETYCZNY / ustny/ u Kierownika Zakładu Anatomii

Stomatologicznej w terminie wylosowanym /w maju 2018 r. /przez starostów grup u Opiekuna Roku .

.....

SESJA EGZAMINACYJNA POPRAWKOWA 27 VIII - 16 IX 2018 r.

4. IX. 2017r. / wtorek / godz. 8.00 = zaliczanie warunków.

I. 06. IX. 2018r. godz. 9.00 = EGZAMIN PRAKTYCZNY

poprawkowy I wg Regulaminu Egzaminu Praktycznego / lista osób, które nie zdały będzie wywieszona po egzaminie tego samego dnia /

I. 10. IX. 2018r. / godz. 9.00 = EGZAMIN PRAKTYCZNY

poprawkowy II wg Regulaminu Egzaminu Praktycznego / lista osób, które nie zdały będzie wywieszona po egzaminie tego samego dnia/

II. EGZAMIN TEORETYCZNY / ustny/ u Kierownika Zakład Anatomii Stomatologicznej zgodnie z ustalonym terminem

Inne

Literatura podstawowa: (wymienić wg istotności, nie więcej niż 3 pozycje)

1. Anatomia dla stomatologów pod red. W. L. Kurleja, B. Gworysa, F. Burdana; Urban & Partner 2011
2. Anatomia człowieka, Bochenek A., Reicher M.; PZWL Warszawa (różne lata wydania)
3. Anatomia prawidłowa człowieka, Marciniak T., PZWL Warszawa 1964; RU ZSP AM Wrocław 1992.

Uwaga! Wymagana „anatomia” stanowi obszar zamkniętej wiedzy, dlatego polecane są wszystkie dostępne atlasy i podręczniki anatomiczne z aktualnym mianownictwem (weryfikacja zakresu wymaganej wiedzy odbywa się na wykładach, seminariach i ćwiczeniach – szczegółowy zakres znajduje się w zastawieniu tematów zajęć)

Literatura uzupełniająca i inne pomoce: (nie więcej niż 3 pozycje)

1. Anatomia głowy dla stomatologów, Łasiński W., PZWL Warszawa 1976
2. Atlas głowy i szyi dla stomatologów Nettera N. S. Norton; red. W. Kulej wyd. Urban & Partner 2009
3. Kompendium z anatomii prawidłowej człowieka. Pod red. B. Gworysa, t. I-III, 2012-2013.

Wymagania dotyczące pomocy dydaktycznych: (np. laboratorium, rzutnik multimedialny, inne...)

Prosektorium ze zwłokami i preparatami anatomicznymi, tablice anatomiczne, mularze, rzutniki multimedialne, komputery - oprogramowanie specjalistyczne i standardowe.

Warunki wstępne: (minimalne warunki, jakie powinien student spełnić przed przystąpieniem do modułu/przedmiotu)

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu: (określić formę i warunki zaliczenia zajęć wchodzących w zakres modułu/przedmiotu, zasady dopuszczenia do egzaminu końcowego teoretycznego i/lub praktycznego, jego formę oraz wymagania jakie student powinien spełnić by go zdać, a także kryteria na poszczególne oceny) Cztery sprawdziany tematyczne:

1. Z biernego układu ruchu, 2. Prosektoryjne (1), 3. Prosektoryjne (2), 4. Z układu nerwowego i

narządów zmysłów

Odpowiedzi ustne na każdym ćwiczeniu weryfikujące przyswojoną wiedzę.

Zaliczenie czterech sprawdzianów podsumowujących częściowo przyswojoną wiedzę, zdanie egzaminu praktycznego i teoretycznego podsumowującego przyswojoną wiedzę teoretyczną i nabyte umiejętności praktyczne.

Egzamin praktyczny: rozpoznanie co najmniej 20 szczegółów anatomicznych z prezentowanych 30 szczegółów na preparatach, mularzach, rycinach, schematach w zakresie: szkieletu i połączeń kości (5), głowy i szyi (5), klatki piersiowej (5), jamy brzusznej (5); kończyn górnych i dolnych (5); mózgowia i narządów zmysłów (5) Warunkiem zdania tego egzaminu jest rozpoznanie co najmniej trzech szczegółów z każdego działu.

Egzamin teoretyczny

Ocena:	Kryteria oceny: (tylko dla przedmiotów/modułów kończących się egzaminem,) 4 pytania w zestawie, z puli 363 udostępnionych pytań. Uzyskana ocena jest adekwatna do zakresu przyswojonej wiedzy
Bardzo dobra (5,0)	Zdany egzamin praktyczny (5). Wyczerpujące odpowiedzi na wszystkie pytania (budowa, topografia, unaczynienie, unerwienie wszystkich narządów)
Ponad dobra (4,5)	Zdany egzamin praktyczny (4,5, 4). Wyczerpujące odpowiedzi na wszystkie pytania (budowa, topografia, unaczynienie, unerwienie wszystkich narządów)
Dobra (4,0)	Zdany egzamin praktyczny (4,5, 4). Wyczerpujące (w zakresie budowy, topografii unerwienia i unaczynienia) odpowiedzi na pytania z zakresu układu stomatognatycznego oraz budowy i topografii wszystkich narządów.
Dość dobra (3,5)	Zdany egzamin praktyczny (3,5, 3). Wyczerpujące odpowiedzi na pytania z zakresu układu stomatognatycznego oraz budowy i topografii wszystkich narządów.
Dostateczna (3,0)	Zdany egzamin praktyczny (3). Wyczerpujące odpowiedzi na pytania z zakresu układu stomatognatycznego oraz budowy i topografii wszystkich narządów.

Nazwa i adres jednostki prowadzącej modul/przedmiot, kontakt: tel. i adres email
Zakład Anatomii Stomatologicznej, 51-638 Wrocław, ul. Chalubińskiego 6a; Tel. 71 784 13 31;
email: wieslaw.kurlej@umed.wroc.pl

Koordynator / Osoba odpowiedzialna za modul/przedmiot, kontakt: tel. i adres email dr hab.
Wiesław Kurlej; wieslaw.kurlej@umed.wroc.pl

Wykaz osób prowadzących poszczególne zajęcia: Imię i Nazwisko, stopień/tytuł naukowy lub zawodowy, dziedzina naukowa, wykonywany zawód, forma prowadzenia zajęć.

1. Wiesław Kurlej dr hab.; anatomia, antropologia, biologia; nauczyciel akademicki, wykłady, seminaria, ćwiczenia.
2. Katarzyna Staszak lek. dent.; stomatologia; nauczyciel akademicki; ćwiczenia.
3. Natalia Mandzios lek. dent.; stomatologia; nauczyciel akademicki; ćwiczenia.
4. Joanna Grzelak dr; biologia, antropologia; nauczyciel akademicki; ćwiczenia.

Data opracowania sylabusu

Sylabus opracował(a)

31.06.2017

.....

Dr hab. Wiesław Kurlej.

Podpis Kierownika jednostki prowadzącej zajęcia

.....

Podpis Dziekana właściwego wydziału

.....